

Utklipp frå Veterinærinstituttet sitt faktaark.

Fakta om: Infeksiøs bronkitt (IB)

20.09.2011 17:16

Infeksiøs bronkitt (IB) er en svært smittsom luftveisinfeksjon hos høns, som i tillegg til luftveissymptomer gir produksjonsforstyrrelser hos verpende høner. Sykdommen har stor økonomisk betydning for det kommersielle hønseholdet selv i land som anvender vaksinasjonsprogram for å kontrollere sykdommen.

Utbredelse og betydning

Høns regnes som den eneste fjørfearten som er mottakelig for sykdommen, selv om det er noe usikkerhet knyttet til spørsmålet om liknende virus hos fasan kan affisere høns. Infeksiøs bronkitt forekommer over hele verden. Viruset har blitt påvist flere ganger hos hobbyfjørfe i Norge. Sverige hadde flere utbrudd av IB i 1990-tallet. Som et resultat av disse utbruddene begynte man i 1997 å vaksinere mot IB. I Norden for øvrig er IB relativt vanlig i Danmark, men uvanlig i Finland. IB har ingen kjent betydning for folkehelsa.

Symptomer

Infeksiøst bronkittviruset angriper luftveiene i mottakelige dyr av alle aldrer og kan gi luftveissymptomer som nysing, økt neseflod og svullent hode (bihulebetennelse), samt nedsatt allmenntilstand. Dødeligheten kan være forøkt blant unge kyllinger, mens ukompliserte infeksjoner hos unghøner og voksne høner gir liten eller ingen dødelighet. Sekundære bakterielle infeksjoner kan derimot resultere i en betydelig økt dødelighet.

Smitte hos flokker med verpende høner kan vise seg som en kraftig fall i eggproduksjon. Verpeprosenten kan bli mer enn halvert, og man kan se egg med ujevne, skjøre skall og tyntflytende eggehvite. Det kan ta fire til seks uker før produksjonen tar seg opp igjen. Nyreskader som følge av IB infeksjon er ikke ukjent og kan gi dårlige produksjonsresultater, særlig hos slaktekylling. Tiden fra dyret smittes til symptomer opptrer er typisk 18 til 36 timer.

Smittespredning

Smittede dyr skiller ut virus via luftveiene og via avføring en til tre dager etter de blir smittet. Utskilling av viruset kan fortsette flere uker etter de kliniske symptomene opphører og viruset kan finnes i tarmen opptil flere måneder.

Infeksiøst bronkittvirus spres ikke via egget, men overflaten av egget kan være kontaminert. IB spres svært raskt i en flokk. Både luftbåren smitte, spredning med avføring og infiserte høns, samt spredning med vektorer (personer, utstyr) antas å ha betydning for smittespredning mellom flokker.

Sykdommen er vidt utbredt blant hobbyfjørfe, som gjør dem til en mulig smittekilde. I Norge er hobbyhøns sannsynligvis det viktigste smittereservoaret.

Diagnostikk

Diagnostisering av infeksjon med Infeksiøst bronkittviruset kan skje ved viruspåvisning ved dyrking og/eller ved hjelp av molekylærbiologiske metoder. Antistoffpåvisning i blodprøver med flere forskjellige metoder er også aktuelt.

Bekjempelse og forebyggelse

Infeksiøs bronkitt er en såkalt gruppe B-sykdom i Norge. Bekjempelsen er derfor regulert i lover og forskrifter som forvaltes av Mattilsynet.

IB forebygges i dag ved generelle smitteforebyggende tiltak i hønsesetninger. Smitteskjerming mot hobbyfjølfe er viktige i denne sammenhengen.

Vaksinasjon er så langt ikke tatt i bruk i Norge, da sykdommen opptrer sjelden hos kommersielle høns, og vaksinasjon ikke er uten bivirkninger. Dersom man starter med vaksinasjon, er det nødvendig å bruke levende, svekka virus. Viruset finnes dessuten i mange varianter, noe som kan kreve bruk av flere vaksintyper.